

Het vorige symposium door VKON met onder meer het Platform Natuurlijke Veehouderij was in 2024.

Overijsselse boeren die 'vooruitkijken' doen mee.

VKON start studiegroep natuurpositieve veehouderij

In een nieuw studietraject van VKON krijgen melkveehouders handvatten voor 'natuurpositieve veehouderij'. Deelnemers leren zelf hun kringlopen te versterken, en natuurlijke processen op en rond hun melkveebedrijf beter te benutten.

Tekst: Harm Harmsen | Beeld: VKON

Boeren Natuurlijk is een nieuw praktijkgericht leertraject van het Veterinair Kenniscentrum Oost Nederland (VKON), gevestigd in het Overijsselse Den Ham. In dit leertraject worden Overijsselse melkveehouders ondersteund bij het ontwikkelen van hun bedrijfsvoering richting toekomstbestendige 'natuurpositieve veehouderij'. Martine Olthof is projectleider en zelf ook melkveehouder met 90 melkkoeten op 45 hectare vlakbij Mariënhoem (OV). „Ik denk dat iedere boer andere kennisbehoeften heeft. Toen ik ruim vier jaar geleden bij VKON kwam werken, had ik nog nooit van agroforestry gehoord. Doordat je ermee bezig gaat in de studiegroepen en de voordelen leert, zet je dat wel aan het denken. Toen leek me dat ook iets voor ons bedrijf.“ „We hebben voederhagen geplant bij onze nieuwe serrestal, die nu in volle bloei staan. Studiegroepen zetten zoets in beweging,

daarom zetten we daar als VKON op in“, vertelt ze verder.

Rantsoen

Olthof komt met meer eigen voorbeelden: „Een van onze kennispartners is Peter Vanhoof (TOPMEST). Zijn kennis over bemestingsmethoden en sturen op mestkwaliteit pas ik nu zelf ook toe. Hij laat aan de hand van praktijkonderzoeken zien dat injecteren niet altijd de beste oplossing is, omdat je daarmee de bodem beschadigt, en dat minder maïs voeren positief kan zijn voor de mestkwaliteit.“ Ze noemt dit eyeopeners waarmee je als boer zelf aan de slag kunt. „Nu we minder mogen bemesten, wordt mestkwaliteit steeds belangrijker. In mijn eigen bedrijf kijken we nu anders naar rantsoen, mestkwaliteit en bodemvruchtbaarheid. Die blijken enorm met elkaar

verbonden. Alle boeren in de studiegroepen zitten op een andere locatie, met een eigen bedrijfsvoering en doel. Omdat je binnen de studiegroepen met elkaar uitwisselt, kom je vaak tot nieuwe inzichten. Dat vind ik het meest waardevol aan ons praktijkleertraject.“

Mede gefinancierd door EU

Natuurpositieve veehouderij richt zich als project op het versterken van kringlopen en het beter benutten van natuurlijke processen op en rond het melkveebedrijf. Het is mede gefinancierd door de Europese Unie. Een belangrijk onderdeel is het 'praktijknetwerk natuurpositieve veehouderij': een kleine studiegroep, waarin deelnemers met hun docenten werken op basis van eigen bedrijfsdata, zoals bodem- en kuilanalyses. Daarnaast worden ook online cafés en symposia georganiseerd, om kennis en ervaringen breder te delen binnen de sector. De officiële aftrap vindt plaats tijdens een symposium op dinsdag 13 oktober in het provinciehuis in Zwolle. Wel is er al een online bijeenkomst geweest. Het project ondersteunt melkveehouders bij het ontwikkelen van een bedrijfsvoering die optimaal gebruikmaakt van natuurlijke processen op en rond het erf, door efficiënter om te gaan met nutriëntenstromen, meer aandacht te besteden aan bodemleven en ruimte te creëren voor flora en fauna. Onderwerpen als bodemkwaliteit, bemesting, ruwvoer, diergezondheid en biodiversiteit komen allemaal aan bod. Hierdoor wordt in de kennisbehoefte van melkveehouders voorzien om meer natuurpositief te boeren.

Wijzer

Wijzer is een initiatief van VKON als nieuw overkoepelend meerjarig programma, dat nog volop in ontwikkeling is. Het ligt in het

verlengde van het project Melken Natuurlijk, waarin VKON met onder meer het Platform Natuurlijke Veehouderij al met melkveehouders werkte aan natuurinclusieve bedrijfsvoering. Olthof vertelt: „Wijzer wil samen werken aan een natuurpositief voedselsysteem. Er is een toenemende druk op de sector, en boeren zoeken kennis om natuurinclusief en natuurpositief te boeren.“ Wijzer gaat nu volgens Olthof uit van de filosofie dat boeren meer produceren dan alleen voedsel. „Boeren spelen een onmisbare rol in het beheer van ons landschap, het behoud van biodiversiteit en het zorgvuldig omgaan met bodem en water. Al generatieslang dragen zij bij aan een leefbare en productieve omgeving, waarin natuur, landbouw en samenleving nauw met elkaar verbonden zijn. Wij geloven in de kracht van de dialoog. Het kennisproject Boeren Natuurlijk is de eerste stap binnen Wijzer.“

Breed programma

Met het project wil VKON met zijn kennispartners de melkveehouders helpen om efficiënter met de nutriënten om te gaan, door de kringloop te optimaliseren. De Overijsselse boeren doorlopen een breed leerprogramma, thematisch opgebouwd rond de integrale kringloop van een melkveebedrijf: gewas, koe, mest en bodem. Op 3 november doceert René Jochems over de bodem. Bij Marieke de Louw gaat het op 8 december over de mineralenbalans. Op 25 januari 2027 vertelt Peter Vanhoof over optimale bemesting en David Spoksnijder doceert op 3 maart over diergezondheid. En dat is nog maar het begin. Daarnaast zijn er volgens de planning regelmatig online cafés en praktijkdemo's op melkveebedrijven, die voor iedereen toegankelijk zijn. „We starten in het najaar van 2026 met het eerste leertraject, met maximaal vijftien melkveehouders“, vertelt Olthof. „We heb-

Impressie van een eerdere studiegroepbijeenkomst van onder meer VKON in 2024. De nieuwe reeks start in november.

ben een programma, maar we zullen proberen de bijeenkomsten zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten in een lerend proces. Najaar 2027 gaat het tweede praktijkleertraject van start, met nog een groep van maximaal vijftien melkveehouders.”

Kennispartners

Binnen het project werkt VKON samen met ANV de Ommer Marke en vier kennispartners, onder wie René Jochams van Groenbalans en dierenarts Marieke de Louw. Jochams doceert in november over bodemkwaliteit en biologisch bodembeheer. Marieke de Louw deelt in december inzichten vanuit haar achtergrond als dierenarts: „Ik ga de boeren laten ervaren dat wat er in de bodem en in de plant gebeurt, doorwerkt in het dier. Door plantgezondheid en diergezondheid met elkaar te verbinden, ontstaat een veel completer beeld van wat nodig is voor gezonde dieren en gezonde producten daarvan. Voor mij begint diergezondheid niet pas bij het dier, maar al in de bodem en bij de plant. De kwaliteit en gezondheid van het voer hebben invloed op het dier. En het dier en zijn mest geven op hun beurt weer voeding terug aan de bodem. Ik maak die kringloop zichtbaar en ga boeren inspireren om bodem-, plant- en diergezondheid als één geheel te bekijken.”

“

Voor mij begint diergezondheid in de bodem en bij de plant

Optimalisaties

Olthof benadrukt: „Het klankborden, elkaar inspireren en motiveren in de studiegroepen blijkt van grote meerwaarde voor de boeren. Zeker als dit leidt tot optimalisaties binnen het eigen bedrijf. Bovendien bieden we maatwerk: het is een praktische, persoonlijke benadering per bedrijf.” De eerste bijeenkomst zal volgens Olthof vooral gericht zal zijn op de bodem als

peet mineralen. Wat je aanbiedt, wat wordt daarvan opgenomen. De mineralen in de koe worden weer uitgescheiden. Hoe past dat in de hele kringloop en hoe kun je erop sturen dat ze maximaal worden opgenomen? Daarbij kijken we hoe de deelnemende boeren dit zelf ervaren en wat ze ermee kunnen. Het zijn bijeenkomsten in de wei met een theorie- en een praktijkdeel.”

Diergezondheid

VKON is het kennis- en innovatiecentrum voor diergezondheid en dierenwelzijn in de veehouderij. Het centrum stimuleert innovatie en praktijkonderzoek in de agrarische sector vanuit praktijkgerichte projecten. Olthof zegt hierover: „Ons doel is dat we met boeren samenwerken aan de toekomst van het bedrijf, waarbij VKON een focus heeft op dierenwelzijn en diergezondheid. Dat doen we door kennisontwikkeling, en kennis delen en implementeren op het boerenland.” Ze vervolgt: „Als onafhankelijke, non-profit organisatie werken we met partners en co-financiers samen op projectbasis. Wij zijn ontstaan, omdat er behoefte is aan innovatief onderzoek en praktisch toepasbare kennis. En we werken zo al meer dan vijftien jaar aan een toekomstbestendige veehouderij, waarin diergezondheid, dierenwelzijn en verduurzaming centraal staan.”

Veel belangstelling

„Dit project, dat drie jaar loopt, is specifiek gericht op melkveehouders die vooruitkijken”, aldus Olthof. „Binnen de studiegroepen geldt een persoonlijke benadering: we kijken naar wat past bij de boer en hoe deze de kennis zelf kan toepassen. De uitkomst zal voor iedereen anders zijn. Elke boer zet eigen stappen, en zo kun je bewegen naar een natuurpositieve, dierwaardige veehouderij.” VKON werkt samen met Agrarische Natuurvereniging de Ommer Marke met een focus op Overijssel. Bij voldoende ruimte mogen boeren uit andere provincies zich ook inschrijven. Wel zijn de bijeenkomsten in Overijssel. Het symposium, de online cafés en de demonstratiebijeenkomsten staan open voor

Organisaties: ‘Overijssel, geen verwilderde katten afschieten’

Zwolle - Via een petitie roepen dierenorganisaties de provincie Overijssel op om het afschieten van (zwerv) katten niet langer te overwegen. Zij richten zich ook tot Friesland, dat al langer verwilderde katten bestrijdt in weidevogelgebieden.

Samenwerkende dierenorganisaties ageren tegen het afschieten van zwervkatten, omdat daarbij volgens hen ook verwaarde huisdieren en boerderijkatten zouden worden gedood. Uit eerder onderzoek, uitgevoerd door Stichting Zwervkatten Nederland, bleek maar liefst 86 procent van de gevangen ‘zwervkatten’ een eigenaar te hebben. ‘Friesland is de enige provincie van Nederland die zwervkatten laat doodschieten door jagers’, aldus de dierenorgani-

saties. ‘Ook Overijssel overweegt nu om zwervkatten af te schieten.’

De dierenorganisaties roepen Friesland in een petitie op om te stoppen met het afschieten van katten. Ook dringen zij bij Overijssel en andere provincies aan om te (blijven) kiezen voor een diervriendelijke aanpak. ‘Het doden van katten veroorzaakt veel dierenleed, terwijl het aantal zwervkatten niet blijvend afneemt’, aldus het argument van de dierenorganisaties. Zij wijzen erop dat andere provincies al jarenlang effectief gebruik maken van de TNRC-methode. Daarbij worden katten gevangen, gecastroerd en gechipt. In Utrecht blijkt volgens de dierenorganisaties dat deze aanpak werkt. Friesland registreerde alleen al in de afgelopen drie jaar 713 afgeschoten katten.

Ontbreken overgangstermijn vergunningen zorgt voor boete

Mastenbroek - Een pluimveehouder uit Mastenbroek (OV) heeft een boete van 4.000 euro opgelegd gekregen, omdat zijn bedrijf zonder een verplichte luchtwasser draaide. De pluimveehouder had moeite om de luchtwasser, die ongeveer 60.000 euro kost, te financieren.

Buitengewoon opeporingsambtenaren (boa's) constateerden bij controles tussen september 2024 en maart 2026 dat de luchtwasser ontbrak. De luchtwasser was verplicht op grond van de omgevingsvergunning. Voor de politierechter legde de pluimveehouder uit waarom hij de luchtwasser niet eerder heeft laten

plaatsen. De coronaperiode was financieel zwaar voor zijn bedrijf en daardoor ontbrak het geld voor de installatie. Een luchtwasser kost volgens hem al snel zo'n 60.000 euro. Een financiering bleek volgens hem niet mogelijk, omdat geen bank bereid was te financieren. De pluimveehouder laat aan de redactie van Sterke Erven weten dat hij tussen twee vergunningen in zat. Volgens hem was er geen overgangstermijn om aan de eisen van de nieuwe vergunning, waaronder de verplichte luchtwasser, te voldoen. Dat vindt hij jammer. De luchtwasser is inmiddels geïnstalleerd en werkt, laat hij weten. Daarmee is de kwestie voor hem afgesloten.

Oost Gelre ontvangt brandbrief tijdens boerenprotest

Lichterwoorde - Ruim driehonderd boeren hadden zich eerder deze maand met trekkers verzameld bij het gemeentehuis van Oost Gelre in Lichterwoorde. Daar overhandigde de Stichting Boeren Samenwerking Achterhoek een brandbrief aan het gemeentebestuur als reactie op de stikstofplannen van het kabinet.

De brandbrief werd namens de stichting overhandigd door Ronald Wolters. Het protest werd ondersteund door LTO Noord afdeling Oost-Achterhoek. Wolters kijkt uitermate positief terug op de bijeenkomst. „Het verzet leeft meer dan ooit. Niet al-

leen bij boeren, maar ook bij burgers en bij lokale politici van de verschillende partijen. Ook partijen waarvan je het niet meteen zou verwachten, met name aan de linkerkant. Zij krijgen nu ook in de gaten dat het allemaal iets anders in elkaar zit dan minister Van Eunen iedereen heeft doen willen geloven. Hij heeft op basis van achterhaalde modellen stikstofmaatregelen aangekondigd die volgens hem in samenspraak met de boerenorganisaties tot stand zijn gekomen.”

„Boeren willen best wel wat, maar geef ze dan ook de ruimte om wat te kunnen doen. En die krijgen we nu niet, dus die stikstofbrief moet gewoon van tafel.”

Oproep: wat speelt er in uw omeeving?

